

Наслов

Завод за интелектуалну својину Републике Србије

Обележена 101. годишњица Завода за интелектуалну својину

Прва година другог века постојања Завода за интелектуалну својину свечано је обележена 15. новембра 2021. године. Догађај, током кога су додељене награде Светске организације за интелектуалну својину (WIPO) у пет категорија стваралаштва, одвијао се у хибридном формату.

Током уводног обраћања, господин Владимир Марић, директор Завода, истакао је да се улога права интелектуалне својине у доба модерних технологија мења и да национални заводи поред традиционалних надлежности регистрације права интелектуалне својине треба да преузму већу одговорност и у обликовању система интелектуалне својине својих земаља. Господин Марић је истакао да Завод за интелектуалну својину већ носи карактеристике будућности.

Честитајући у уводном обраћању 101. годишњици Завода, помоћник министра привреде, господин Душан Вучковић, истакао је да када су у питању европске интеграције и Поглавља 6 и 7, а то су права привредних друштава и права интелектуалне својине, која су у ресору и надлежностима Министарства привреде и Завода за интелектуалну својину, према последњем извештају Европске комисије, су поглавља која су најбоље оцењена.

У Србији се од 2015. године, под покровитељством Светске организације за интелектуалну својину – WIPO, а у организацији Завода за интелектуалну својину спроводи програм доделе годишњих WIPO награда, које су додељене овом приликом, када су и добитници имали прилику да кажу нешто више о свом стваралаштву за које су награђени.

У категорији за проналазача или групу проналазача за патент који је регистрован у иностранству и који има конкретну примену, додељена је медаља др Милошу Станковићу, ванредном професору и руководиоцу Иновационог центра на Високој школи за менаџмент и економију у Крагујевцу и научном сараднику на Институту примењених наука у Београду, за проналазак под називом „Уређај за уништавање корова“. Уређај је настао из идеје да се пре свега еколошким путем уништава коров, нарочито амброзија, која је највећи узрочник поленских алергија. Овај уређај је регистрован у Шведској, а заштићен је и домаћим патентом.

Награду WIPO IP Enterprise Trophy, у категорији за домаћа правна лица за комерцијалну примену међународно регистрованог индустријског дизајна, примио је глумац Никола Којо, заштитно лице компаније „БАХУС“ из Параћина, која у овој години обележава 30 година рада. Награда се односи на индустријски дизајн новог решења боце од 60 милилитара за додатке исхрани и других безалкохолних пића, која је заштићена међународно регистрованим индустријским дизајном за земље Европске Уније, Немачке и Русије. Такође, ново решење боце је заштићено и домаћим индустријским дизајном.

Награда WIPO Medal for Creativity, у категорији за аутора за монографско дело/студијску изложбу са каталогом у области друштвено-хуманистичких наука, уручена је др Милану Попадићу, ванредном професору Филозофског факултета Универзитета

у Београду, за књигу *Дискретни шум пешчаника* - баштина и њене науке (Филозофски факултет Универзитета у Београду/Центар за музеологију и херитологију). Говорећи о метафори пешчаника који је у наслову овог дела, порука коју је упутио добитник ове награде је да „Ако пажљиво посматрамо свет око себе, ако успемо да се изумемо из буке и беса који нас окружују, ми ћемо чути један фин и дискретан шум пешчаника. Да бисмо то научили, морамо да слушамо, пре свега једни друге.“

Награда WIPO Schoolchildren's Trophy, у категорији ученика или групе ученика средње школе за проналазак, додељена је Мари Раичковић, ученици 3. разреда Осме београдске гимназије и полазници Регионалног центра за таленте Београд 2, за проналазак под називом „Еколошки значај ин витро размножавања одабраних врста печурака: студија случаја екстрацелуларних метаболита“. Проналазак Маре Раичковић, која је своја интересовања фокусира на еколошким решењима за смањење отпада, припада области био паковања за прехранбене производе.

Награду која се додељује домаћем правном лицу са највећим интензитетом коришћења међународног система регистрације жигова током 2021. године - WIPO Users' Trophy, у име награђене компаније „МЛЕКАРА ШАБАЦ“ из Шапца, која извози своје производе у 15 земаља и ове године обележава 90 година постојања, примила је Маја Бафин Георгијевић, менаџер корпоративних комуникација компаније. ■

Вера Деспотовић, партнер Сталног твининг саветника на пројекту „Заштита и спровођење права интелектуалне својине“
Министарство трговине, туризма и телекомуникација, Сектор тржишне инспекције

Унапређење рада у области спровођења права интелектуалне својине

У оквиру Твининг пројекта ИПА 2016, Заштита и спровођење права интелектуалне својине, који је у завршној фази и имплементира се од 2019. године преко Данског завода за патенте и жигове и Немачке организације за међународну правну сарадњу, надлежни органи у Републици Србији у области заштите и спровођења права интелектуалне својине, наставили су континуирано унапређење свог рада кроз едукацију, унапређење међусобне сарадње и координације.

Поред анализе законског оквира за е-трговину у складу са ЕУ Директивом о е-трговини, Кривичног законика у области повреда права интелектуалне својине и препорука за измену и допуну у складу са стандардима и праксом држава чланица ЕУ, спроведен је низ активности за јачање административних капацитета надлежних органа за спровођење права интелектуалне својине. Тренинзима организованим од стране пројекта присуствовала су 332 државна службеника. Највећи број учесника је прошао обуку о идентификовању кривотворених опасних производа, повезаности кривотворења и пиратерије са ризиком који такви производи имају за безбедност и здравље потрошача.

За потребе надлежних државних органа припремљени су приручници за борбу против криминала у области права интелектуалне својине, за спровођење права интелектуалне својине у

контексту пандемије COVID-19 и приручник са додатним водичем за овлашћена службена лица за електронске истраге. Током основних обука, представници корисника пројекта, могли су да се упознају са процедурама заснованим на пракси надлежних органа у државама чланицама ЕУ. У оквиру напредне обуке о електронским истрагама, представници Сектора тржишне инспекције Министарства трговине, туризма и телекомуникација (МТТТ) и Управе царина упознали су се у реалном радном окружењу са процедурама за припрему, обезбеђење и анализу података и како да о томе сачине одговарајући извештај.

У сарадњи са Републичким јавним тужилаштвом, припремљени су семинари о е-трговини, намењени тужиоцима и судијама. Уз подршку Едукативно-информативног центра Завода за интелектуалну својину, ове семинаре су могли да прате и тржишни инспектори, као и представници Управе царина и Министарства здравља. Корисници пројекта: Сектор тржишне инспекције МТТТ, Управа царина и Пореска управа Министарства финансија, Инспекција за лекове и медицинска средства Министарства здравља, Министарство унутрашњих послова и Републичко јавно тужилаштво, уз стручну и административну подршку Завода, учествују у раду Координационог тела за спровођење права интелектуалне својине. Током пројекта, представници наведених органа, активно

су учествовали у раду Стручне и Оперативне групе у оквиру установљене координације рада органа.

Пројекат је обезбедио експертску подршку и размену искустава са државама чланицама ЕУ о моделима сарадње, координације и размене информација, кампањама за подизање свести, за припрему и примену методологије за праћење трендова и обима заступљености кривотворења и пиратеријала. Посебна пажња посвећена је припреми материјала и стратегија за јачање свести потрошача о штетним последицама кривотворених производа који могу представљати ризик за њихово здравље и безбедност.

Подршка развоју информатичке инфраструктуре и корисних алата за надлежне органе одвија се и у изради модула за електронско подношења захтева од стране носилаца права интелектуалне својине за спровођење активности у оквиру надлежности Сектора тржишне инспекције и платформе за размену информација, коју ће користити сви активни органи у спровођењу права интелектуалне својине у сарадњи са Заводом за интелектуалну својину. ■

Душан Васиљевић, директор Одељења за предузетништво и инвестиције
НАЛЕД

StarTech програм: Првих милион долара за домаће иноваторе

Први годишњи конкурс у оквиру StarTech програма завршен је у октобру, а 29 тимова, стартап фирми, малих и средњих предузећа добило је чекове у распону од 20.000 до 100.000 долара за даљи развој иновативних идеја и услуга, отварање нових радних места и излазак на страно тржиште. Овај трогодишњи пројекат, који финансира компанија Philip Morris, а спроводи НАЛЕД у сарадњи са Владом Србије, настао је са циљем да подржи иновативне бизниси и убрза дигиталну трансформацију домаће привреде. Подршку од укупно милион долара, ове године, добила су решења из различитих сектора, од информационог технологија преко прехранбене индустрије до заштите животне средине, а до краја пројекта очекују се још два конкурса.

Прве StarTech „звезде“ заслужиле су поверење жирија новим производима, као што су пробиотик за дијабетес, играчка која уводи девојчице у свет роботике, прибор за јело од 100% природних материјала и сензор за праћење телесне температуре беба. Ту су и алати засновани на вештачкој интелигенцији који ће одређивати тржишну вредност возила и помагати у одабиру најбољих кандидата за посао. „Највише грантова, укупно 18, додељено је почетницима у бизнису, док су највеће износе, од 50.000 и 100.000 долара, добила предузећа

са искуством, која поред иновација и дигиталне трансформације планирају извоз и креирање нових радних места. Жири је такав потенцијал видео у дигиталном алату за виноградаре, суплементу за елиминацију хеликобактерије, софтверу за унапређење ефикасности пословања и мобилном скенеру за возила хитне помоћи“ каже за наш билтен извршна директорка НАЛЕД-а Виолета Јовановић. Према њеним речима, поред финансијске помоћи, грантисти су добили и ваучере за хиљаду сати експертске подршке у домену права интелектуалне својине, извоза, маркетинга и других важних корака који их очекују. Такође, део њих учествоваће на међународним конференцијама и сајмовима, како би обезбедили додатне изворе финансирања.

Више од 200 пријава и квалитет понуђених идеја на првом конкурс показују да знања и идеја има, али да недостају финансирање и подстицајно окружење у

коме иновације могу да заживе. Према истраживању НАЛЕД-а, девет од 10 предузећа иновације финансира сопственим средствима, што је нарочито изражено код микро бизниса. Зато други важан стуб StarTech-а јесте пружање подршке Влади Србије на стварању повољног иновационог екосистема. Из тог разлога покренута је и Лабораторија јавних политика, која припрема анализу регулаторног оквира за пословање иновативних компанија и која ће бити основа за даље реформе. Укупна вредност програма, који ће кроз три годишња конкурса подржати око сто корисника, износи пет милиона долара, од чега ће три и по милиона бити додељено кроз грантове, а остатак бити намењен експертској подршци и унапређењу регулатива. Кандидати који се нису нашли међу победницима и сви остали предузетници добиће прилику да се већ на пролеће пријаве поново. Све информације о програму доступне су на startech.org.rs. ■

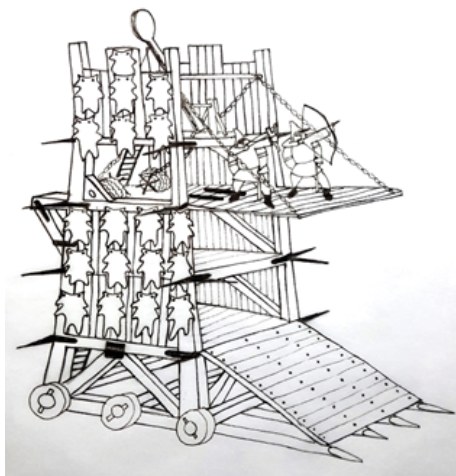
Почетак српско - словенске техничке писмености

Почети техничког писма Срба/Словена претходе настанку глагољског писма солунске браће Ђирила и Методија. У спису *Miraculorum s. Demetrii martyris, liber II*, I који представља византијски извор од посебног значаја, анонимни историчар сведочи да су Срби/Словени имали културу техничког писма јер су у јесен 677. током опсаде града Солуна изумели и градили ратне направе.

Према овом извору, током опсаде Солуна, настало је такмичење у измишљању и градњи справа за напад на град. Ту се посебно истакао један „искусан у животу, на послу и у проналажењу“ који је „због свог богатог искуства био способан за намештање или изграђивање ратних справа“. Овај мајстор се досетио да од дрвене грађе склопи и подигне „једну јаку кулу са точковима и ваљцима“, и замолио је кнеза „да му се да пуна слобода, као и радна снага“ за овај подухват. Кула, коју је замислио словенски мајстор, је била троспратна са бацачима на врху, обложена сировим кожама, и била је предвиђена за смештај стрелаца и праћкара. Такође, ова кула је са две стране имала причвршћене вештачке мачеве, а на врху изграђено круниште за пешадију. Пошто су вође биле запрепашћене изложеним планом, затражили су од мајстора да на земљи нацрта изглед склопа поменуте куле, што је он и учинио. Након тога, примамљени страховитишћу будуће направе, вође „радо прибаве силу момака“ за тај подухват. Међутим, изградњу куле за ратовање је према речима непознатог византијског историчара спречио Свети Димитрије Солунски, и тако осујетио

заузимање града. Такође, остало је забележено да је мајстор примио хришћанску веру и да је остао у Солуну.

Будући да до сада није урађена реконструкција направе у складу са изложеним описом, у тежњи да се што верније илуструје почетак техничке писмености Срба/Словена, настала је доња слика.

Као узори слика средњовековних кула за ратовање су изабране слике двојице аутора, односно слика Мајкла Раша (Michael Rush) из 2004. и слика Едварда Вашченка (Edward Vashchenko) из 2020. Слика куле првог аутора је изабрана као узор

јер се на њој осим спољног вида и унутрашњи приказ склопа куле, док је слика куле другог аутора коришћена као узор за детаље склопа точкова будући да се слика другог аутора посебно односи на куле из VI и VII века. Иначе, слике куле оба аутора се разликују од описане и приказане куле по томе што немају бацач на врху, немају бодеве са обе стране и не види се да је кула била намењена за смештај праћкара и стрелаца. Осим тога, кула првог аутора нема круниште, није обложена кожама и има већу спратност од предвиђене.

Интересантно је да је основа првог словенског писма, које је настало два века након настанка замисли куле словенског мајстора, заправо језик потомака Словена који су се настанили у Солуну и његовој околини након покушаја да у VII веку опсадом заузму Солун. Од њих су солунска браћа Свети Ђирило и Методије научили језик. Солунска браћа су донели прво словенско писмо словенском народу кнеза Растислава, чија кнежевина Велика Моравска се налазила хиљадама километара далеко од Солуна. До тога је дошло на захтев посланства кнеза Растислава које је 862. затражило од цара Источног Рима Михајла III да пошаље епископе и свештенике који ће на језику Велике Моравске ширити хришћанску веру. Тако сагледавамо везу почетка техничке писмености Срба/Словена и настанка првог словенског писма. Стога је чување сећања на замисао куле мајстора из VII века, коме допринио и њена илустрација, изузетна прилика за подсећање на настанак првог словенског писма и обрнуто. ■

Даниела Златић Шутић, руководилац Центра за едукацију и информисање
Завод за интелектуалну својину Републике Србије

Пореске олакшице за приходе од права интелектуалне својине – IP Vox

Да ли знате да можете да се ослободите плаћања пореза на квалификовани приход од одређених права интелектуалне својине у износу од 80%.

У циљу стварања повољнијих услова за обављање привредних делатности које креирају нова знања кроз истраживање и развој, уведене су од 2019. године пореске олакшице и за одређене приходе од права интелектуалне својине. Ова погодност се односи пре свега на приходе које остваре порески обвезници, носиоци депонованог ауторског (нпр. за софтвер) или сродног права, као и носиоци права или подносиоци пријава за заштиту проналазака (патент или мали патент). Законом о порезу на добит правних лица, члан 25б, обвезник се ослобађа пореза за 80% квалификованог прихода, односно за примљене накнаде за искоришћавање депонованог ауторског дела односно предмета сродног права, тј. накнада за уступање коришћења права интелектуалне својине у вези са проналаском на основу уговора о лиценци, а ова олакшица се не односи на приходе остварене од преноса права

на друга лица. Са овом одредбом Закона, порез на квалификоване приходе се умањује на 3% са стандардних 15%.

Још једна пореска олакшица, која се може комбиновати са претходном за права интелектуалне својине, и којом се може додатно смањити порез на квалификоване приходе од права интелектуалне својине чак на ефективних 0%, јесте у вези са одбитком трошкова расхода који настану непосредно у вези са истраживањем и развојем који се обављају на територији Републике Србије, а повезани су са правима интелектуалне својине на која се односе олакшице. Одбитак расхода за истраживање и развој се генерално у пореском билансу признаје у двоструком износу ових расхода, и прописан је Законом о порезу на добит правних лица, чланом 22г. Трошкови истраживања и развоја који се могу одбити прецизно су дефинисани Правилником о условима и начину изузимања квалификованих прихода из основице пореза на добит правних лица.

Наведене олакшице, као и друге олакшице за пословање и запошљавање, нарочито за привредне субјекте који се баве истраживањима или су у области информационог технологија, могу се видети на једном месту у Водичу кроз мере подршке за развој иновативне привреде - <https://inovacije.srbijastvara.rs/>.

Како да депонујете ваше ауторско дело или предмет сродног права, да заштитите проналазак патентом или малим патентом, погледајте информације на интернет презентацији Завода за интелектуалну својину – www.zis.gov.rs. ■

Статистика

Извор: Светска организација за интелектуалну својину (WIPO)

Извештај о индикаторима интелектуалне својине у свету 2021 (WIPI)

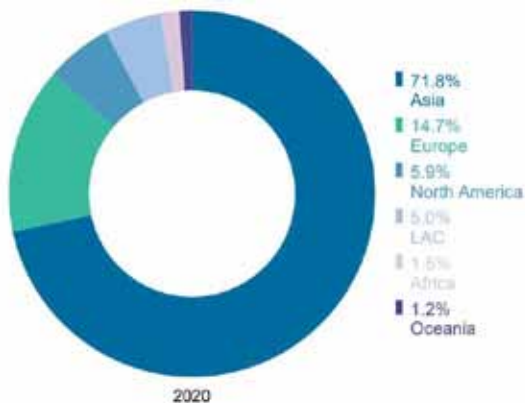

График 1: Пријаве жигова по броју класа у заводима по регионима у 2020

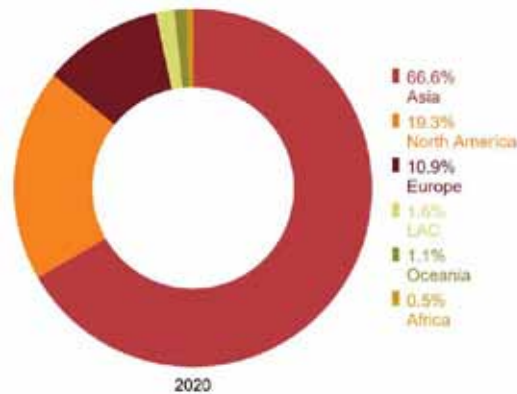

График 2: Пријаве патената у заводима по регионима у 2020

Светска организација за интелектуалну својину (WIPO) недавно је објавила Извештај о индикаторима интелектуалне својине у свету 2021 (World Intellectual Property Indicators Report - WIPI) који се односи на анализу трендова поднетих пријава права интелектуалне својине у свету током 2020. године.

Према Извештају, упркос глобалног економског пада, примећен је значајан пораст у пријавама жигова током 2020. године, и то за 13,7%, што је свакако показатељ живих предузетничких активности, као и производње и пласмана нових роба и услуга на тржиште као одговор на пандемију. Извештај WIPO-а такође је показао да је број пријава патената порастао за 1,6% а индустријских дизајна за 2% у 2020. години, што илуструје да су и иновативне активности биле у благом порасту током године коју је обележила глобална здравствена криза. Тиме се недвосмислено показује да се иноватори, дизајнери и креатори брендова, све више ослањају на систем заштите права интелектуалне својине у циљу развоја и раста својих компанија. У Извештају су обрађени подаци из преко 150 националних и регионалних завода, а на графицима су дати неки од показатеља. Цео Извештај се може видети на сајту WIPO где се могу наћи друге публикације: <https://www.wipo.int/publications/en/>.

Новости

Учешће делегације Републике Србије на 62. серији Генералне скупштине WIPO

Од 4-8. октобра 2021. године, у Женеви је одржана 62. серија састанака Генералне скупштине WIPO. Другог дана заседања, Владимир Марић, директор Завода, у свом обраћању дао је изјаву у име делегације Републике Србије. Четвртог дана заседања одржан је и билатерални састанак између делегације Републике Србије и генералног директора WIPO, господина Дарена Танга, који је изразио велико задовољство због изузетне и плодне сарадње коју наша земља има са Светском организацијом за интелектуалну својину.

Завршна конференција ЕУ твининг пројекта

8. децембра 2021. године одржана је конференција поводом завршетка ЕУ твининг пројекта „Заштита и спровођење права интелектуалне својине у Србији“, који је имплементиран од стране Министарства трговине, туризма и телекомуникација са твининг партнерима, Данским заводом за patente и жигове и Немачком фондацијом за међународну правну сарадњу. Партнери на пројекту су биле и друге институције које учествују у раду Координационог тела за спровођење права интелектуалне својине којим руководи Завод за интелектуалну својину.

Семинар „Заштита права интелектуалне својине у фармацији“

За студенте специјалистичких студија са смера „Индустријска фармација“ и докторанте Фармацеутског факултета Универзитета у Београду, у суботу 20. новембра 2021. године, одржан је семинар о значају и поступцима за заштиту права интелектуалне својине у области фармације са пратећом радионицом о претраживању патентне документације у бази Espacenet. Тиме се наставља успешна сарадња између овог факултета и Завода за интелектуалну својину, која траје осам година за редом.

Едукативно
Информативни
Центар

Завод за интелектуалну својину Републике Србије, Кнегиње Љубице 5, 11 000 Београд;
телефон: (+381 11) 202 58 00; www.zis.gov.rs
• директор: мр Владимир Марић • уредник: Даниела Златић Шутић
• техничка обрада: Драгана Томић Стоиљковић • контакт e-mail: info.EIC@zis.gov.rs

Завод за
интелектуалну својину
Републике Србије